

Savišvieta



*LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMOASOCIACIJOS PERIODINIS
LEIDINYS*

2014 m. Nr.1

Turinys

PRATARMĖ.....	3
APIE LIETUVIO INDIVIDUALYBĘ	
Genutė Gedvilienė.	5
ATKURTAM VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETUI - 25	
METAI. EDUKOLOGIJOS KATEDROS ANDRAGOGAI -	
ALUMNI VAKAR IR ŠIANDIEN	
Elena Trepulė, Margarita Teresevičienė	9
MOTERS TAPATUMO PAIEŠKA EUROPOS KONTEKSTE	
Balčiūnaitienė Asta, Petkevičiūtė Nijolė	16
SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMAS EUROPOJE IR LIETUVOJE:	
SVAJONĖS IR REALYBĖ ALYTUJE	
Algimanta Ščiگلinskienė	29
2013 M. SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SAVAITĖ	
„SUARTĖJIMAI: NUO ASMENINĖS SAVASTIES IKI	
EUROPOS PILIEČIO“ VILNIAUS KRAŠTE	33
Širvintų rajono švietimo centro patirtis.....	33
Vilniaus suaugusiųjų mokymo centro suaugusiųjų švietimo	
savaitė	35
Suaugusiųjų švietimo savaitės renginiai Soros International	
House (SIH)	39
Suaugusiųjų švietimo savaitė Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų	
vidurinėje mokykloje	40
Suaugusiųjų švietimo savaitė 2013 Vilniaus “Židinio”	
suaugusiųjų gimnazijoje.....	43
SKAITMENINĖS ISTORIJS ATVEJAI EUROPOS	
PILIEČIUI.....	46

PRATARMĖ

2013 m. suaugusiųjų švietimo savaitę *Nuo asmeninės savasties iki Europos piliečio* Lietuvos regionuose vyko įvairaus pobūdžio veiklos. Šia tematika buvo organizuojami renginiai, nuo susitikimų – diskusijų, ekskursijų, seminarų iki technologijomis grįstų, vaizdo konferencijų. Todėl straipsnių autoriai savasties individualumą, buvimą Europos piliečiu, ką duoda buvimas savimi ir priklausymas ES, siejo įvairiai ir kūrybiškai. Tokiu būdu, autoriai pateikė savo sampratas, refleksijas iš vykusių renginių, tam tikrus atvejus ir patirtis, įgytas projektuose, bendradarbiaujant su kitų šalių suaugusiais ir kt.

Genutė Gedvilienė atlikusi šaltinių ir savo apmąstymų sintezą, diskutuoja apie du pagrindinius tautinio sąmoningumo šaltinius: pareigą ir tėvynės meilę.

Elena Trepulė ir Margarita Teresevičienė straipsnyje *atkurtam Vytauto Didžiojo universitetui - 25 metai. Edukologijos katedros andragogai -alumni vakar ir šiandien atskleidžia* dalyvių, pasisakiusių apie universiteto jiems reikšmingumą, buvusių studijų vertę ir ką jiems reiškia kaskart vis sugrįžti į šią alma mater šventovę.

Autorės Balčiūnaitienė Asta ir Petkevičiūtė Nijolė straipsnyje *Moters tapatumo paieška Europos kontekste* analizuoja moters vietą ir vaidmenį šiuolaikinėje žmonijos egzistencijoje. pristato moterų judėjimo Lietuvos *Soroptimisčių Klubo Sąjungos* veiklos atvejį. Dalinasi jų esančia kūrybine patirtimi, žavinga moterų iniciatyva veikti, kurti, tobulėti ir jausti gyvenimo kokybę. Straipsnis, atskleidžiantis aktyvių moterų prasmingą gyvenimą yra iliustruotas straipsnio autorių archyvo nuotraukomis.

Algimanta Ščiglinskienė pristato informacinę medžiagą apie Alytaus suaugusiųjų švietimo centro veiklas nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu.

Aktyviai dalinasi Suaugusiųjų švietimo savaitės *Suartėjimai: nuo asmeninės savasties iki Europos piliečio* patirtimi vykusiais

renginiais Vilniaus krašte. Pristatomos veiklų refleksijos Širvintų rajono švietimo centro, Vilniaus suaugusiųjų mokymo centro, *Soros International House* (SIH), Varpo“ suaugusiųjų vidurinės mokyklos ir “Židinio” suaugusiųjų gimnazijos.

Reikia pažymėti, kad Vytauto Didžiojo universitetas yra atviras inovacijoms. Yra iniciatyvus kurti, eksperimentuoti ir diegti naujoves. Yra aktyvus kurti bendrystes tarptautiniu ir nacionaliniu lygmeniu. Todėl trumpoje Vitos Krivickienės apžvalgoje pastebėta, kad vaizdo konferencijoje buvo akcentuotas pilietiškumas ir tarpinstitucinis bendradarbiavimo plėtojimas.

Dėkojame autoriams, už kruopščiai parengtus straipsnius apie skirtingą ir įvairų tapatumo supratimą. Nuoširdus ačiū Alytaus, Kauno ir Vilniaus regionų centrams už pasidalijimo atvejus.

Leidinį sudarė
Genutė Gedvilienė
Vytauto Didžiojo universitetas

APIE LIETUVIO INDIVIDUALYBĘ **Genutė Gedvilienė.**

Ižanga

Žmogaus gimimo vieta dažnai nesutampa su tradicine kurios nors tautos tėvynės sąvoka. Kartus lietuvių tautos patyrimas puikiai iliustruoja šiuos žodžius. Į Sibirą ištremti baltų vaikaičiai susiliejo su rusų tauta, įleido šaknis ir nebegrižo į Tėvynę, – Lietuvą – išpustė jų širdyse siaurūs vėjai Tėvynės paslaptį–meilę–ilgesį. Ypač antroje emigrantų (Vakaruose ar Rytuose – visai nesvarbu) kartoje slaptinga Tėvynės trauka pamažu išnyko. Ilgiau pagyvenę svetimos kultūros erdvėje, šalia žmonių, kurių dvasinė patirtis visiškai kitokia, šie žmonės gimtinę – vietovę, kurioje gimė – ėmė vadinti Tėvyne. Tačiau vis dėlto nė vienas žmogus nepakeltų dvasios tuštumos, kuri lieka netekus Tėvynės.

Ar galėtų žmogus save, savos dvasios polinkius ir troškimus be gimtosios tautos kultūros?

Ar pajęgtų lietuvis pažinti save, įsigilinti savojo, ne tik tautiškon, bet ir žmogiškon prigimtin, jei staiga būtų prievarta nublokštas į svetimą kraštą?

Straipsnio tikslas – pateikti teorinius ir praktinius apmąstymus apie lietuvių individualybę.

Metodai: literatūros analizė ir interpretacijos.

Pareiga ir Tėvynės meilė

Skatindami savo tautiečius nenutautėti, įvairūs autoriai pateikia du pagrindinius tautinio sąmoningumo šaltinius: *pareigą ir tėvynės meilę*. Vieni į pirmą vietą iškelia pareigą, patriotinius jausmus nustumia į antrą. Kiti daug reikšmės teikia tėvynės meilei, kaip tikrajam tautinio gyvastingumo šaltiniui. Svarstydamas tautinės ištikimybės klausimą, A. Sužiedėlis pritarė įvairių filosofų mintims, kad gyvenime žmogus remiasi trimis galiomis: protu, jausmais ir

valia (Sužiedėlis, 1956, 73). Apsisprendamas už savo tėvynę, žmogus turi vadovautis ne jausmais, bet protu ir valia. Tautinis susipratimas – „tai yra šviesus proto pažinimas, supratimas tėvynės, kaip etinės vertybės, kaip moralinės pareigos, ir tvirtas valios palenkimas, nusistatymas šitą pareigą vykdyti“ (Girnius, 1995, 86). Taigi tauta – etinė moralinė vertybė, šventa pareiga, kurią turi atlikti sąmoningai mąstantis pilietis.

Gamta nemėgsta tuštumos – seniai žinomas posakis, bet ne visuomet kreipiame į jį dėmesį, labai retai branginame savo Tėvynę. Jos ilgesys, vertė iškyla tik netekus galimybės joje gyventi, kai esi priverstas ją palikti. S. Šalkauskis lietuvių tautą žmonijos istorijoje matė kaip tarpininkę, Rytų – Vakarų suvienytoją.

Tik tremties akistatoje prievarta iškilo tautos dvasinės kultūros svarba. Ji kur kas svarbesnė už kultūrą, kurią galima bet kada sunaikinti. Ar atstatyti koplytstulpius, kryžius bus galima visuomet, jei lietuvių širdyje lietuviybės dvasia nebus svetima? Pagaliau ir pats žmogus tobulėti, dvasiškai atsiskleisti gali tik ten, kur įleistos jo šaknys – žemėje, kurioje lietuvių kūnas ir siela gali tvirtėti. *Koks lietuvių kultūrinis paveldas?* Pirmiausia – aukšta moralė. Čia vertėtų prisiminti Lietuvos Didįjį kunigaikštį Kęstutį, kurį už dorą gerbė net kryžiuočiai. Tik dėl tokio lietuviško kilniaširdiškumo, kartu ir tvirtumo, Kęstutis įgijo ne tik politinį autoritetą, bet ir išauklėjo nuostabų sūnų. Ką reiškia lietuviui dora? Pasinaudokime žodžių principu: dora – roda. Taigi Dieviškoji roda žmogaus gyvenime turi atspindėti kaip dora, t. y. lietuvių sampratą, Dievas nori, jog žmogus savąjį gyvenimą nugyventų doriai. Tik dora laiduoja žmogaus vidinę harmoniją ir santarvę pasaulyje. „Religijos reikšmė kultūrai yra nepaprastai didelė, nes religija yra viltingiausia doros atrama“ (Gulyga, 1984). Kultūra, kaip žmogiškosios veiklos rezultatų visuma, palaiko asmenį iš išorės, t. y. į žmogų patenka iš aplinkos. Religija atnauja žmogų iš vidaus. Religinis jausmas kyla iš dvasios gelmių. Pasak Vydūno (1992), žmonių tautiniam paveldui priklauso ne tik dora, bet ir menas bei mokslas. „Mokslas yra gyvenimo

vyksmas žmoniškumo lygyje“ (Šalkauskis, 1990). Lietuvių kalbos žodyne tarp daugelio žodžio „menas“ reikšmių rastume ir sąvoką, tapачią žodžiui „mįslė“. Taigi menas – didžioji mįslė. „Meno giminė lieka žmogaus esmė“ – sako Vydūnas. O juk žmogaus esmės, kad ir kiek besistengtume gilintis, vis tiek nesuprasime iki galo, nes esame tik „kūriniai“, sukurti aukštesnės Esybės, kuri tik ir tegali iš esmės suprasti savo kūrinį. Dar kartą galime įsitikinti lietuviškų žodžių semantinės prasmės gilumu: menas – mįslė... „Meno veikalas turi gimi iš gyvo ir tauraus menininko žmoniškumo ir iš jo augti“ (Šalkauskis, 1990), t. y. kiekvienas žmogus, atsidavęs kūrybai, menui, turi būti tyros ir doros širdies. Visi jo „kūriniai“ turėtų alsuoti humaniškumu, gyvastimi, sielos atgaiva. Kodėl tikrasis menas gali skelbti tik žmoniškumą? Nes „kuriamoji galia turi plūsti iš dvasios – sielos“, tai reiškia – iš pačios žmogaus esmės. Jeigu vis dėlto kuriančiojo dvasia nebus išstobulėjusi, tokį „menininką“ pažinsime iš jo vaisių: „Menko žmoniškumo žmogaus veikalai bus ir menkesnio meniškumo“ (Šalkauskis, 1990). Tarpukariu, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Vytauto Didžiojo universitete keletą metų dirbo profesorius V. Sezemanas, emigrantas iš bolševikinės Rusijos. Jo manymu, tik sava kalba galima prasmingai kurti, tik jos dvasią galima jausti. Ir iš tiesų kiekviena kalba turi savą melodiją, kiekvienas žodis skamba kitaip. Kalba nepaprastai svarbi tautos išlikimui, kaip savitai etninei bendrijai. Juk ne veltui caras, pavertęs Lietuvą eiline Rusijos gubernija, po 1863 m. sukilimo net daugiau kaip keturiasdešimt metų draudė lietuvišką spaudą. Jis žinojo tautinės kultūros, valstybingumo Achilo kulną.

Pabaigai

Didžioji kiekvienos tautos svajonė ir troškimas – sukurti savo valstybę. Tai reiškia, jog tauta, ją sudarantys žmonės supranta esą giliaja savo prigimtimi laisvi žmonės. Atskiros žmogaus laisvė neapriboja kito žmogaus galimybių. Valstybės paskirtis ne skirstyti

žmonėms pareigas ir veiklos sritį, bet saugoti, užtikrinti jų laisvę. Tačiau kiekvienas žmogus privalo subręsti laisvei iš vidaus. Balsas – „tu laisvas“ – turi ateiti ne iš aukštų tribūnų, bet iš širdies. Tik tada žmogus bus pasiruošęs laisvės idėjų tikrovėje jaustis pilnateisiu.

Literatūra

Girnius J. Tauta ir tautinė ištikimybė // Raštai. T. 3. Vilnius. 1995.

Gulyga A. (1984). Hėgelis. Vilnius, Mintis.

Šalkauskis S. (1977). Skautai ir pasaulėžiūra. Chicago.

Šalkauskis S. (1992a). Rinktiniai raštai. Pedagoginės studijos. 1 knyga.

Vilnius, Leidybos centras.

Šalkauskis S. (1992b). Rinktiniai raštai. Pedagoginės studijos. 2 knyga.

Vilnius, Leidybos centras.

Šventas Raštas (1955). Vertė J. Skvireckas. Roma, Fausto Failli.

Sužiedėlis A. Protas, jausmai ir Lietuva // Ateitis. 1956. Nr. 4.

Sužiedėlis. S. Mūsų jaunimas šeimoje ir organizacijoje // Aidai. 1949. Nr. 22. P. 31.

ATKURTAM VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETUI - 25
METAI. EDUKOLOGIJOS KATEDROS ANDRAGOGAI -
ALUMNI VAKAR IR ŠIANDIEN
Elena Trepulė, Margarita Teresevičienė

Ižanga

1989 m. Lietuvos ir išeivijos intelektualų dėka atkurtasis Vytauto Didžiojo universitetas 2014 metais švenčia atkūrimo 25-ąsias metines. Vytauto Didžiojo universiteto augimas yra glaudžiai susijęs su lietuvių tautos grįžimu iš sovietinės priespaudos į vakarų demokratijos tradiciją,ėjimu iš rytų kultūros dominavimo į Europos sąjungą, siekimu kurti demokratinėmis vertybėmis paremtą visuomenę, jos institucijas, kultūrą ir tradicijas. Universitete puoselėjama *artes liberales*¹ tradicija prieš 25 metus, kai Lietuvos žmonės menkai suvokė pasirinkimo, laisvos minties prasmę, ir šiandien, kai esame jau ragavę politinės ir minties laisvės, kai užaugo nauja laisvės karta, įkvepia savo laisve, erdve ir galimybe rinktis. Šia proga, 2013 m. lapkričio rudens vakarą edukologijos katedra pakvietė savo absolventus, šiandieninius studentus ir katedros dėstytojus į susitikimą, kurio metu vakaro dalyviai diskutavo apie tai, kokie buvome tada, universitetui atsikūrus ir šiandien.

Šio straipsnio *tikslas* – atskleisti VDU Edukologijos alumni patirtį universiteto atkūrimo 25-metų retrospektyvoje.

Truputis faktų

Edukologijos studijų pradžia Vytauto Didžiojo universitete sietina su prof. Vytauto J. Černiaus (Temple universitetas, JAV)

¹ Artes liberales – švietimo organizavimo principas, ypač plačiai taikomas JAV universitetuose ir kolegijose, kur pabrėžiamas visapusiškas žmogaus ir jo asmenybės lavinimas, puoselėjama laisvųjų menų universiteto idėja (http://lt.wikipedia.org/wiki/Septyni_laisvieji_menai).

atvykimu 1991 m. kai jis pradėjo vasaros kursus mokytojams. Šie kursai tapo precedentu įkurti Pedagogikos centrą, kuris tuometinio rektoriaus prof. A. Avižienio įsakymu savo veiklą pradėjo tą pačią metų rugsėjo 10 d. Pirmaisiais metais pagrindinė Pedagogikos centro veikla buvo susijusi su įvairiais trumpalaikiais kursais suaugusiems bei mokytojų kvalifikacijos tobulinimu. Kursuose dėstantys vakarų Europos ir JAV dėstytojai bei profesoriai diegė ir skleidė naujoviškas mokymo metodikas ir metodologijas, noriai dalijosi patirtimi, tuo skatindami permainas atviroje kaitai Lietuvos visuomenėje.

1993 m. parengta pirmoji „Taikomosios pedagogikos“ edukologijos magistrantūrinių studijų programa, kurioje studijas pradėjo dvidešimt keturi edukologijos magistrantai. Tais pačiais metais priimti pirmieji doktorantai į edukologijos doktorantūros studijas. 1995 m. pradėtos dar dvi edukologijos magistrantūrinių studijų programos: „Profesinio mokymo vadyba“ ir „Andragogika“. Atsiliepiant į švietimo sistemos reformos poreikius 2001 metais magistrantūrinė "Taikomosios pedagogikos" programa reorganizuota į "Ugdymo organizavimo" programą, o 2007 metais į „Švietimo vadybos“ programą. Šiuo metu vykdomos dvi magistrantūros programos „Švietimo vadyba“ ir „Karjeros projektavimas“. Vykstant intensyviai Švietimo reformai ir tenkinant mokytojų kvalifikacinius poreikius, Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu pradėtos tęstinės-perkvalifikavimo studijos dirbantiems vidurinių, profesinių vidurinių ir aukštesniųjų mokyklų mokytojams, dėstytojams ir vadovams, kurios tapo populiariomis ir apėmė visas tris magistrantūros studijų programas bei mokytojo profesinę kvalifikaciją suteikiančią „Pedagogikos“ programą. 2002 m. parengta ir pradėta „Andragogikos“ bakalauro studijų programa, kuri 2007 m. buvo akredituota, 2008 m. perregistruota „Mokymo paslaugų vadybos“ pavadinimu, o 2010 m. „Karjera ir profesinis konsultavimas“ pavadinimu.

1997 m. Pedagogikos centras išsiplėtė ir buvo perorganizuotas į Edukologijos katedrą (vedėjai 1997-2000 m. - prof. J.V. Uzdila,

2000-2002 m. – prof. K. Pukelis, nuo 2002 m. – prof. M. Teresevičienė), įkurti [Profesinio rengimo studijų centras](#) (įkūrėjas – a.a. prof. R. Laužackas, dabartinis vadovas – doc. V. Tūtlys) ir [Švietimo studijų centras](#) (vadovavo prof. V. J. Černius, vėliau doc. G. Linkaitytė), kuriuose plėtojami edukologiniai tyrimai ir studijos nacionaliniame ir tarptautiniame lygmenyse. VDU Edukologijos katedra, išugdžiusi ne vieną andragogą, paleidusi daugybę šiuolaikinio suaugusiųjų švietimo idėjų į Lietuvos ir Europos švietimo padangę, subūrusi ne vieną tarptautinę konferenciją, generuojanti mokslinius tyrimus suaugusiųjų švietimo srityje, drąsiai gali būti vadinama vienu svarbiausių andragogikos židinių Lietuvoje. Šimtai andragogų, suaugusiųjų švietimo praktikų dirba įvairiausiose švietimo, kultūros, valstybės tarnybos ir verslo srityse, kur taiko andragogikos principus, atvirus suaugusiųjų mokymosi metodus bei augina laisvės ir saviraiškos ūglius.

Šiuo metu VDU yra dvi bakalauro studijų programos, kuriose įgyjamas andragogo kvalifikacinis laipsnis, tai - *Karjera ir profesinis konsultavimas* bei *Švietimas ir informacinės technologijos*. Pastaroji vyksta tik trečius metus, tačiau ji teikiama išimtinai nuotoliniu būdu, todėl labiausiai pritaikyta būtent suaugusiems, kurie neturi galimybių studijuoti tradicinėse studijose.

Studijų ir mokslo plėtra įmanoma tik bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, su kuriais sieja bendros veiklos, kurie dalyvauja studijų procese, priima studentus į praktiką, dalyvauja konferencijose ir projektuose. Bendradarbiaujame su Švietimo mainų paramos fondo Grundtvig programa, Socialinių inovacijų fondu, suaugusiųjų švietimo centrais, tačiau svarbiausia yra Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija (LSŠA). Bendradarbiavimas su LSŠA pirmiausia prasidėjo jos kūrimo metu, prieš du dešimtmečius, o ir toliau pasireiškia bendromis konferencijomis, renginiais, projektais. Pirmoji bendra tarptautinė konferencija surengta 1997 m. „Nuolatinis mokymasis besikeičiančioje visuomenėje“, vėliau suaugusiųjų mokymosi problematikai 2003 m., 2004 m., 2008 m.,

2010 m. VDU surengtos tarptautinės konferencijos, publikuoti moksliniai pranešimai. Kasmet suaugusiųjų švietimo savaitės metu VDU vyksta vaizdo konferencijos, kurios sujungia suaugusiųjų švietėjus visoje Lietuvoje, vaizdo konferencijų klasėse, leidžia bendrauti, keistis patirtimi, dalyvauti, nepaliekant savo darbo vietos. Konferencijų dalyviai LSŠA nariai, studentai, dėstytojai, andragogai – praktikai, užsienio svečiai.

Truputis prisiminimų

Vytauto Didžiojo universiteto 25-ojo jubiliejaus proga, 2013 m. lapkričio 8 d., rudens vakarą edukologijos katedra pakvietė edukologijos absolventus, šiandieninius studentus ir katedros dėstytojus į susitikimą, kurio metu vakaro dalyviai diskutavo apie tai, kokie buvome tada, universitetui atsikūrus ir šiandien, kai dabartiniai bakalai yra gimę ir užaugę nepriklausomoje Lietuvoje, yra drąsūs, iniciatyvūs ir vis dar mėgaujasi *artes liberales* studijų teikiama laisve ir pasirinkimo galimybe, keliauja po Europą, studijuoja mainų programose su Europos šalimis, aktyviai dalyvauja universiteto savivaldoje ir yra laisvi jauni žmonės. Jie bendradarbiauja su universitete studijuojančiais studentais iš kitų Europos šalių, yra tarpkultūriški ir komunikabilūs, atviri Europos kultūrai ir idėjoms. O kokie gi yra kitų kartų VDU edukologijos absolventai? Tie, studijavę prieš 20-25 metus, prieš 10-15 m. bei visai neseniai? Siūlome susitikimo metu išsakytas mintis ir refleksijas, rodančias edukologinės ir andragoginės minties kelią, raidą ir progresą. Dewey (1933), tirdamas patirtį ir sąveiką, vienas pirmųjų aprašė reflektysiąją praktiką. Jis įkvėpė kitus autorius, ir pastaraisiais dešimtmečiais daug rašyta apie patirtinį mokymąsi ir reflektysiąją praktiką (Schön, 1983), kuri skatina mokymąsi per savo ir kitų istorijų pasakojimą.

„Andragogikos magistrantūros studijas baigiau 2002 m. Dirbau mokytoja ir studijavau, turėjau šeimą, į paskaitas ateidavau po darbų, dažnai pavargusi, tačiau dėstytojų dėmesys, asmeninis, ne

auditorinis santykis įkvėpdavo ir suteikdavo jėgų tirti, ieškoti ir nagrinėti. Mes nemokėjome anglų kalbos, lietuvių kalba literatūros nebuvo, tad straipsnius nešėme į vertimo biurus, rašėme darbus apie aktyvius mokymosi metodus, dėstytojai juos taikė paskaitose. Dėstymo metodai ir darbo atmosfera labai skyrėsi nuo įprastos tuometinio švietimo sistemos. Profesorius V. Černiauskas paskaitos buvo tokios įdomios, tokios neįprastos. Jo knygos „Mokytojo pagalbininkas“, „Tėvų ir mokytojų pagalbininkas“ mums buvo didžiulis įkvėpimo šaltinis, o dabar, kai turime tiek šiuolaikinės edukologijos ir psichologijos leidinių lietuvių kalba, atrodo tokios paprastutes. Studijų metu didžiausią įspūdį padarė ne dėdaktikos ar metodologijos subtilybės, bet ta demokratiškumo ir laisvės atmosfera, kuri įkvėpė darbui švietime“ (V.P., 41 m.).

“Edukologijos bakalauro studijas baigiau prieš keletą metų. Šiuo metu dirbu mokykloje karjeros konsultante ir anglų k. mokytoja, be to, turiu savo renginių organizavimo įmonę. Manau, kad studijos suteikė daug plataus išsilavinimo ir galimybių“ (J.K., 28 m.).

“VDU Edukologijos bakalauro studijas baigiau 2006 m. – buvome pirmoji Andragogų bakalauro studijų programos laida. Tuomet mokėmės apie suaugusiųjų mokymosi metodus, juos naudojome paskaitų metu, nagrinėjome neformaliųjų suaugusiųjų švietimą ir jautėmės tokie įkvėpti, kupini noro panaudoti šiuos metodus, pakeisti įprastai formalius santykiu švietime. Šiuo metu dirbu savivaldybėje ir kuruoju jaunimo reikalus, naudoju neformalaus suaugusiųjų mokymosi metodus – dabar juos naudoja jau visi ir visur, tačiau kai pradėjau dirbti tai buvo visiškai naujovė, žmonėms tai buvo keista ir neįprasta...” (A.M., 29 m.).

“Studijavau VDU bakalauro studijose ir pagal liberaliųjų menų pasirinkamuosius dalykus atėjau į Edukologijos įvadą. Tai buvo srautinė paskaita, 1992 m. geras pusšimtis pirmo-antro kurso studentų iš įvairių universiteto fakultetų. Į šį dalyką užsiregistravau kartu su bendrakurse, kuri iš kitų studentų jau buvo girdėjusi, kad dėsto šauni dėstytoja ir dalykas labai įdomus. Ir tikrai – mus

pasitinka šiltai besišypsanti dėstytoja, skirsto į mažas grupes, dalina didelius popieriaus lapus, žymeklius ir mes imamės darbo. Iš kur dėstytoja gavo tų lapų? Juk tai buvo pirmieji atkurtos nepriklausomybės metai, vakarietiškos kultūros daikčiukai tik po truputį rasdavosi parduotuvėse ir buvo labai brangūs. Paskaitos pralėkdavo greitai ir įdomiai. Sužinojome ir patyrėme daugybę fantastinių dalykų – pasirodo mokymasis gali būti įdomus, įtraukiantis ir aktyvus. Tas Edukologijos įvadas atvėrė naujus langus, išplėtė mūsų akiratį“ (E.M., 40 m.).

“Edukologijos magistrantūros studijas baigiau 2002 m., dirbu pradinį klasių mokytoje, esu pradinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui, prieš kelis metus buvau Kauno miesto tarybos narė, šiuo metu esu ir Švietimo kokybės akreditavimo ekspertė. Studijos buvo tokios neįprastos, atvėrė mano kūrybiškumą, pakeitė požiūrį į mokymąsi ir mokymo metodus. Nors po magistrantūros baigimo praėjo jau daugiau nei dešimtmetis, vis dar jaučiuosi studijuojanti – kaip pradėjau, taip ir mokausi toliau visą gyvenimą“ (B.K., 39 m.).

Pabaigai

Kokie yra šiandien edukologijos studentai? Jie yra drąsūs, pasitikintys savimi, naudoja technologijas, moka užsienio kalbas, keliauja ir studijuoja Europos universitetuose. Jie yra europiečiai, priimančios užgimtas laisves, kaip duotybę, yra pasirengę ne tik ieškoti darbo, bet ir susikurti jas patys. Jie nebežino, kas yra mokytojo ar dėstytojo dominavimas, jie nebesimoko apibrėžimų mintinai, jie ieško informacijos, jie ne tik žino apie pasirinkimo laisvę, bet jie laisvai renkasi, nes suvokia, kad mokymasis yra daugiau nei informacijos kaupimas – tai yra liberalioji tradicija, mokymasis ne tik dėl profesijos, bet ir dėl augimo, dėl to, kad galėtum pasidalinti patirtimi savanoriaudamas ir dalindamasis su kitais.

Literatūra

Černius, V. (1992) Mokytojo pagalbininkas. Kaunas: Littera Universitatis Vytauti Magni.

Černius, V. (1997) Tėvų ir mokytojų pagalbininkas. Kaunas: Poligrafija ir informatika.

Dewey, J. (1933) *How We Think. A restatement of the relation of reflective thinking to the educative process* (Revised edition.), Boston: D. C. Heath. [ISBN 0-486-29895-7](#).

[Schön, D.](#) (1983) *The Reflective Practitioner, How professionals think in action*, Basic Books. [ISBN 0-465-06878-2](#)

MOTERS TAPATUMO PAIEŠKA EUROPOS KONTEKSTE

Balčiūnaitienė Asta, Petkevičiūtė Nijolė

Ižanga

Kiekvieno žmogaus gyvybiniai mechanizmai yra unikalūs ir kartu tarpusavyje labai panašūs. Visi žmonės turi bendrą tapatybę, visi žmonės turi unikalią tapatybę. „Jeigu visi būtume identiškai 100 proc., ar galėtume kurti ir būti laisvi bei unikalūs? Jeigu visi būtume skirtingi 100 proc., ar tarp mūsų galėtų įvykti bent menkiausias susitikimas?“ (Aleksandravičius, 2011). Šios mintys byloja apie žmonių – tokių skirtingų ir kartu panašių - susitikimus šiame laikmetyje. Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, įvyko Lietuvos žmonių susitikimas su kitų Europos šalių žmonėmis. Šis susitikimas ypatingas, nes jame vyksta pažinimo, priėmimo ir bendradarbiavimo procesai, kuriame svarus vaidmuo tenka moterims, kaip žmogaus tapatumo ugdytojoms ir vietinės kultūros puoselėtojoms. Kadangi, kultūra yra žmogaus sugyvenimo su tam tikra vieta būdų visuma, tai moterų vaidmuo naujoje aplinkoje tampa itin svarbiu - išlaikant tautinį tapatumą, formuoti europinį pilietiškumą savyje, šeimoje, sociume ir pan. Kultūrinė kūryba ir kultūros plėtra tautai laiduoja išlikimą, gyvastingumą ir jo stiprinimą.

Nacionalinis tapatumas, jo deramas suvokimas ir puoselėjimas yra pati stipriausia žmonės siejanti socialinė jėga. To negalima pakeisti jokiais ugdymo programomis. Didžiosios valstybės, aiškiai suvokiančios savo nacionalinius interesus, nors ir laikydamosi ES nuostatų, viduje imasi stiprinti nacionalinį kultūrinės kūrybos ir tapatumo tvirtinimą. Tauta, kultūra ir teritorija yra patys svarbiausi valstybės elementai. Tai esminis kultūros veiksnys, veikiantis kaip tautų išlaikymo būdas, laiduojantis išlikimą, gyvastingumą ir stiprinimą. Daugelyje valstybių, kaip Vokietijoje, Prancūzijoje, Lenkijoje, Estijoje - kultūros politikai skiriamas didelis dėmesys. Europos Sąjunga mums teikia įvairių galimybių stiprinti ir nacionalinį tapatumą, ir savus kultūrinės kūrybos gebėjimus. Tačiau

galime pastebėti, kad Lietuva menkai naudoja šiomis galimybėmis. Lietuva neturi aiškiai išreikštų kultūros politikos gairių, menkai kalbama apie lietuviybę, apie sąsajas su vieta ir tauta, apie nacionalinio tapatumo stiprinimą ir lietuviybės sklaidą Europoje.

Straipsnio objektas – nacionalinis tapatumas ir tarptautinis moterų aktyvumas.

Straipsnio tikslas – supažindinti su moterų nacionaliniu aktyvumu ir tarptautine veikla.

Uždaviniai: trumpai apibūdinti moterų aktyvumą istorinėje retrospektyvoje; pristatyti kultūrinius susitikimus europinėje erdvėje; pateikti moterų soroptimistinio judėjimo veiklą Lietuvoje ir Europoje.

Metodai – literatūros analizė; atvejo analizė.

Moters vaidmuo lietuvių kultūroje

Jau XIX a. pabaigoje Lietuvos moterys steigė draugijas ir įsitraukė aktyvią veiklą. 1911 m., Lietuvos moterų judėjimo pradininkės Gabrielės Petkevičaitės-Bitės suformuluotas pirmasis Lietuvos moterų politinis siekis „Ieškome teisybės! Reikalaujame žmogaus teisių!“ nepraranda aktualumo ir šiandien. Moterys, norėdamos prisidėti prie Lietuvos kultūros ir mokslo plėtojimo, ryžtingai siekė išsilavinimo, rinkosi naujas profesijas, stengėsi priimti modernaus gyvenimo iššūkius. Šiandien net sunku patikėti, kad tik 1922 m. moterys, kurios pasižymėjo nuolatine išmintimi, atsakingumu ir meile Tėvynei gavo teisę balsuoti. 1920 m., pirmą kartą Lietuvos respublikos moterys dalyvavo Steigiamojo Seimo rinkimuose ir 1926 m. pirmą kartą iškėlė dvi kandidatės: Feliciją Bortkevičienę ir Gabrielę Petkevičiatę-Bitę, į Prezidento postą. Lietuvos moterys ir dabar labai daug daro, kad Lietuvoje gyventi būtų šviesiau ir gražiau. „Yra daug moterų, kurios aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje. Tačiau, kad ir kokias pareigas moteris užimtų, niekuomet neturėtų pamiršti, kad visų pirma ji yra moteris – žmona, mama, močiutė. Nes toks supratimas leidžia veikti

moteriškai“ – kalbėjo Lietuvos Seimo Pirmininkė Irena Degutienė istorinėje LR Prezidentūroje Kaune parodos „Valstybės moterys: artimui ir Tėvynei“ atidarymo iškilmėse 2012 m. liepos 4 d.

Lietuvių tauta savo istorijoje turėjo daug moterų, kurios galėtų atsistoti greta vyrų tautiniame panteone: turėjusi puikų išsilavinimą -Emilija Pliaterytė, kovojo 1831 metų sukilime, kitaip dar vadinama lietuvių Žana d'Ark (Jeanne d'Arc). Žymios Lietuvos visuomenės veikėjos –Gabrielė Petkevičaitė-Bitė, Marija Pečkauskaitė - Šatrijos Ragana, Meilė Lukšienė, Eugenija Šimkūnaitė, Filomena Taunytė ir kitos daug prisidėjo prie lietuviškos kultūros puoselėjimo. Vėliau daug moterų priklausė Lietuvos šaulių ir skautų organizacijoms, aktyviai sportavo ir buvo pasiryžusios drąsiai ginti savo šalį. Moterims anuomet netrūko nei drąsos, nei ryžto, todėl jos nepasidavė autoritarinio režimo siekiams apriboti moterų organizacijų veiklą, eliminuojant jas iš politinės arenos.

XIX a. pab. vyrai, pirmieji Lietuvos istorijoje vertino moterį ne kaip į biologinę būtybę, bet kaip asmenybę. Lietuviai vyrai siekė surasti moteris, tinkančias į žmonas, o pirmoji sąlyga tam buvo - jos išsilavinimas, ką patvirtina citata iš 1884 m laikraščio „Aušra“: „Pasiturs apšviestas lietuvis geidauja sau šviesios lietuvaitsės per pačią“. Tai galima vertinti, kaip siekį formuoti inteligentišką Lietuvos visuomenę. - pasakoja istorikė Dalia Marcinkevičienė. (Marcinkevičienė, 2004). Moterims tradiciškai pirmiausia priskiriama socialinė ir švietimo sferos: daugybė moterų dirba gailestingomis seselėmis, auklėmis, gydytojomis, mokytojomis, socialinėmis darbuotojomis ir pan. Tačiau egzistuoja ir daug kitų moterų veiklos įvairių sferų skirtingais istoriniais periodais.

Moterys ir europinės kultūros sklaida

Buvusi sovietinė sistema ir visi jos tikslai buvo nukreipti į maksimalų, kuo greitesnį, rezultato pasiekimą, ryškų autokratinio vadovo vaidmenį, išreikštą hierarchiją, racionalumą ir t.t. Šiai „valdymo mašinai“ mažai rūpėjo žmogus kaip individas su savitomis

vertybėmis, elgesio normomis ir gyvenimo būdu. Viso ko esmė buvo valstybė, kurios vienu iš elementų buvo žmogus. Hofstede Sovietų sąjungą priskiria aiškiai išreikštos vyriškos kultūros dimensijai, kurioje procesas, priemonės, metodai, bendravimas, bendradarbiavimas, intuicija, jausmai ir t.t. buvo tik iš dalies arba visiškai nesvarbūs. Taigi, ar tikrai pasaulio veidas moteriškėja? Kai kurių mokslininkų (Hofstede, 2001) darbai nurodo, kad vykstantys pokyčiai pasaulyje išryškino moteriškos kultūros dominavimą su savita vertybių sistema.

Moteriškoji kultūra akcentuoja ne tikslo, bet priemonių svarbą, naujų metodų ir formų paiešką, bendravimo ir bendradarbiavimo būtinybę prieš konkurenciją, teigiamą emocinį klimatą, bet ne racionalią įtampą, derybas ir diskusiją prieš struktūrizuotą pokalbį, intuiciją prieš planavimą, šeimą prieš organizaciją, partnerystę prieš socialinių vaidmenų paskirstymą ir t.t. Net ir nevertinant kiekvieno moteriškos kultūros kriterijaus atskirai, galima teigti, kad jie akivaizdžiai keičia globalių ir lokalių procesų kokybę.

Kalbant apie europinės kultūros plėtros galimybes Lietuvos visuomenėje ir moterų vaidmenį joje, tikslinga paminėti Lietuvos moterų savasties ir nacionalinio tapatumo paieškos problemas. Lietuvos statistikos departamento atlikti laiko panaudojimo tyrimai rodo, kad moterys Lietuvoje per parą namų ūkio ir šeimos priežiūros darbams skiria dvi valandas daugiau nei vyrai (Šemeta, 2004). Suprantama, kad jei moterys atlieka praktinius namų ruošos darbus, jas visuomenė paprastai sieja su namų ūkio ir vaikų priežiūra. Lietuvos gyventojų nuomone /62 proc./ vaikų globa iki mokyklos privalo būti motinos rūpestis, kuri vardan vaiko atsisako profesinės bei visuomeninės veiklos. Šią nuomonę beveik taip pat dažnai paremia vyrai ir moterys (atitinkamai 55 proc. ir 49 proc.), o tai rodo, jog pačios moterys linkusios suvokti save atsižvelgdamos į patriarchalinius lūkesčius ir siekti tokio gyvenimo, kuris išstumia jas iš aktyvios profesinės ir socialinės veiklos bei užkerta galimybes įgyvendinti savo socialines teises. Europinės visuomenės sukūrimo

šansus Lietuvoje nulemia ne tik tinkamų struktūrinių globos institucionalizacijos priemonių įgyvendinimas, bet ir kultūrinės modernizacijos vėlavimas. Europietiško apraiškų stoka lemia tai, jog moteriškoji tapatybė siejama su patriarchaliniais emociniais idealais bei lūkesčiais, kurie Lietuvoje dar gana retai sulaukia kritinių pastabų.

XXI amžiaus pradžioje Europoje prasidėję socialiniai ir demografiniai pokyčiai: mažas gimstamumas, dažnos skyrybos, moterų įsiliejimas į darbo rinką, bylojo ne tik apie struktūrinius pokyčius, bet ir apie moterų emancipaciją bei kultūrinę moteriškosios tapatybės raišką.

Galima pastebėti, kad vis dažniau jaunimas renkasi „minkštųjų“ (socialinių ir humanitarinių) mokslų studijas kuriose yra gilinamasi į žmogaus fizinės ir psichinės galimybes, kurios leistų efektyviai veikti globalizacijos procesų, klimato kaitos ir inovacijų sąlygomis.

Šiandien Lietuvos moterys dar vis nuogastauja dėl savo identiteto visuomenėje ir nuolat kintančioje aplinkoje. Kultūrinių pokyčių kontekste moterys Lietuvoje atsidūrė lyg ir kryžkelėje tarp lietuviškų tradicinių vertybių, kurios buvo iškreiptos sovietinio laikotarpio, ir vakarietiškos masinės (kuri dažnai populiariesnė) kultūros. Buvusi pakankamai uždara, šiandien Lietuva atvėrė duris įvairioms kultūroms, tikėjimams, judėjimams ir organizacijoms. Atsirado galimybė rinktis, o tai dažnai yra labai sudėtinga ir nesaugu. Naujų kultūrų įtaka ir pozityvi ir negatyvi, „apsvaigina“ jaunas moteris, kurios dar neturi pakankamai patirties ir gebėjimų pasirinkti.

Moterys Lietuvoje turėtų aktyviau veikti formuojant lietuviškai europietiškos kultūros elementus (neatmetant, bet objektyviai įvertinant turimas vertybes) ir padėti visuomenei deramai suvokti lietuviškos tapatybės svarbą bei vykstančių pokyčių neišvengiamumą.

Šiandien Lietuvos moterys žengia koją kojon kartu su pasauliu ir laisvai jaučiasi Europoje, tačiau suvokti tikrą moters europietės

savastį dar gana sunku. Dažnai moterys yra pasimetusios savo vertybėse, nes tai ką diegė tėvai – neveikia, tai kas globalu yra ne visai aišku. Moterys Lietuvoje turėtų nuolat mokytis gyventi europietiskai, naujomis sąlygomis ir, tuo pačiu, mokyti kitus, išryškinant naujos patirties privalumus ir trūkumus. Būtent moterys - ta jėga, kuri savo vaikams ir aplinkiniams gali perteikti Europinės kultūros vertybes, dvasingumą ir emocionalumą.

Atkūrus nepriklausomybę Lietuvoje, atsikūrė ir tarptautiniai klubai. Plačiai žinomas pasaulinis Rotary judėjimas, anksčiau jungęs tik vyrus, šiandien skatina savo žmonas dalyvauti visuomeninėje veikloje. Tam įkurtas tarptautinis Vidinio rato judėjimas, jungiantis rotariečių žmonas, drauges, seseris ir mamas. Jauni šeimos nariai aktyviai dalyvauja klubo Rotarakta veikloje. Šis judėjimas gali būti pavyzdžiu, kaip puikiai visa šeima gali aktyviai reikštis tarptautinėje visuomeninėje veikloje. Šalia formuojasi ir moterų tarptautiniai klubai, tokie kaip Zonta, Vidinis ratas, Maltietės, Soroptimistės ir kt.

Soroptimistinė veikla keičianti moterų gyvenimus Europoje

Šiandien Lietuvoje palengva formuojasi “klubinė visuomenė”, kurioje kiekvienas pilietis randa savo būdai ir gyvenimo stiliui artimą visuomeninę veiklą dažnai tarptautiniuose klubuose. Viena iš tokių tarptautinių darinių yra Lietuvos Soroptimisčių Klubų Sąjunga (LT SI) vienijanti Lietuvos Soroptimisčių klubus, įvairiuose Lietuvos miestuose - Kaune, Vilniuje, Alytuje, Raseiniuose, Klaipėdoje, Panevėžyje, Pasvalyje ir Šilutėje, kuriose buriiasi įvairių profesijų ir verslo pasaulio moterys.

Tarptautinė Soroptimisčių (TS) organizacija (Soroptimist International - SI) yra pasaulinė laisvanoriška profesionalių moterų organizacija, kurių veikla skirta pagerintimotėrų bei mergaičių gyvenimo kokybę vietinėse bendruomenėse ir visame pasaulyje.

TS jungia daugiau nei 91.000 narių 127 šalyse. Moterys bei merginos, vykdydamos ir įgyvendindamos projektus, aktyviai kovoja už žmogaus teises, už moters lygiaverčią ir orią padėtį visuomenėje.

TS buvo įkurta 1921 m. Auklende (Oakland), Kalifornijoje, JAV. Pats žodis *soroptimist* verčiamas iš lotynų kalbos žodžių „*soror*“ ir „*optima*“ reiškia „geriausia moterims“, o verčiant iš graikų kalbos reiškia „geriausia sesuo“.

Kaip nevyriausybinių organizacijų TS turi konsultacinį statusą Jungtinių Tautų Ekonomikos ir Socialinių Reikalų Taryboje (ECOSOC), taip pat turi savo atstovus Jungtinių Tautų centruose Niujorke, Ženevoje, Vienoje, Romoje, Nairobyje ir Paryžiuje.

LT SI bendradarbiauja su Pasauline Tarptautine Soroptimisčių organizacija ir yra SI Europos federacijos narė.

Tarptautinė soroptimisčių Europos Federacija (*Soroptimist International Europe* - SIE). Pirmas klubas Europoje buvo įkurtas Paryžiuje 1924 m. Jo steigėja dr. Suzanne Noel 1930m. įkūrė Europos Soroptimisčių Federaciją. TSE yra padalinta į šalių Sąjungas Federacijos viduje. TSE sudaro 24 Sąjungos (Vokietijos sąjunga, Prancūzijos sąjunga, Italijos sąjunga ir tt.). Nors klubų skaičius Sąjungoje gali kisti, minimalus klubų skaičius sąjungoje turi būti septyni klubai. TSE vykdo savo veiklą 58 šalyse, kuriose yra 1257 klubai, jungiantys 35.000 narių. TSE sąjungos bei klubai inicijuoja projektus, arba kuria juos, kad pagerintų moterų bei mergaičių gyvenimo kokybę visame pasaulyje. Projektų įvairovė labai plati nuo projektų, skirtų užtikrinti kokybišką geriamą vandenį, sanitariją ir tuo pačiu pakelti gyvenimo kokybę. TSE lobistai tarptautinėse ir Europinėse organizacijose, kaip ir jų narės šalys bei bendruomenės kovoja už žmogaus teises bei lyčių lygybę, darnų vystymąsi ir taiką per tarptautinę gerą valią, draugystę ir supratimą. TSE organizacijos teikia pagalbą ir veikia vietiniu, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu.

Lietuvos soroptimisčių sąjunga, įsteigta 1996 metais, subūrė keturis klubus – Kauno, – du Vilniaus klubus ir Klaipėdos. Dabar po Lietuvą išsibarstę devyni klubai. Soroptimisčių klubų projektai remia neįgalių vaikų integravimą į visuomenę (Kauno, Vilniaus); aukštesnio išsilavinimo siekiančius gabius vaikus iš nepasiturinčių

šeimų (Šilutės, Klaipėdos ir Panevėžio), daugiavaikes šeimas, smurtą patyrusias moteris ir merginas, kūdikių, bei senelių globos namus (Kauno, Klaipėdos, Pasvalio, Raseinių). „Dirbdama matau, kaip šis klubas iš tikrųjų keičia jam priklausančių moterų gyvenimus: propaguojame ne tik moterų saviraišką versle, bet apskritai ir verslo etiką, kuriame įvairius socialinius bei kultūrinius projektus. Itin sėkmingais projektais galima vadinti iniciatyvą „Lazeris moterų priešvėžinių ligų diagnostikoje“, ją organizavo Vilniaus senamiesčio klubas, taip pat bendrą Lietuvos klubų projektą „Gamta – visų mūsų rūpestis“, jis įvertintas Tarptautinės soroptimisčių organizacijos geros praktikos prizų“, – pažymėjo buvusi Lietuvos soroptimisčių klubų sąjungos prezidentė Danutė Speičienė.

Europos soroptimisčių federacijos prezidentė paskelbia savo dviejų metų kadencijos devizą ir veiklos gaires. Viena iš tokių veiklų buvo tema „Vanduo ir gėlės“. Lietuvos soroptimistės aktyviai įsijungė į gėlių sodinimą ir miestų fontanų atnaujinimą, Kaune Rotušės aikštėje atgaivintas J. Zalenso geriamo vandens fontanas ir suformuota šalia jo esanti gėlių klomba (1 pav.). Šio projekto iniciatorėmis Lietuvoje buvo teksto autorės: Asta ir Nijolė. Džiugu paminėti, kad ši iniciatyva buvo pastebėta ir palaikyta Kauno miesto savivaldybės ir verslininkų, dėl ko dauguma anksčiau apleistų žemės plotelių sužydo margaspalvėmis gėlėmis, visuose Lietuvos miestuose, kuriuose veikia soroptimisčių klubai.



1 pav. Soroptimistės prie atnaujinto fontano ir gėlių klombos Kaune.

Šiuo metu Lietuvos Soroptimisčių klubai, vykdo įvairius tarptautinius ir nacionalinius projektus.

- 2012 – 2014 metais vykdome iškilios visuomenės veikėjos G. Petkevičaitės – Bitės projektą kuris yra skirtas įžymių Lietuvos moterų pagerbimui
- Nuo 2012 – 2014 vykdome projektą “Prieš prekybą žmonėmis“ kartu su Danijos Soroptimisčių Klubų Sąjunga.
- Nuo 2002 kartu su orientacinio sporto entuziastais švariname Lietuvos miškus, upių ir Baltijos jūros pakrantes.
- Nuo 2000 bendradarbiaujame su Ežerėlio jaunimo ir suaugusių centru, Slaugos namais bei visa bendruomene. Padedame jiems įkurti Kartų centrą, remiame paskaitomis, knygomis, žurnalais ir kita labdara.
- Nuo 1992 aktyviai dirbame švietimo, aplinkos apsaugos, kultūrinio paveldo, tarpkultūrinio bendradarbiavimo bei sveikatingumo srityse.

Mūsų veikla taip pat susiduria su įdomiais ir kartais nelabai patraukliais Kauno regiono administracijos sprendimais, kurie reikalauja didesnio dėmesio ir atsakomybės. Dažnai mūsų keliamos problemos atrodo bereikšmės, o sprendimai nepriimami. Ar galime ką nors pakeisti šiandien, ar atidėkime viską rytdienai? Atėjo laikas

tarti svaresnį mūsų soroptimisčių žodį ir galime teigti, kad mes galime daug ką padaryti, veikdamos lokaliai, mąstant globaliai (2 pav.).



2 pav. Lietuvos Soroptimisčių Klubų sąjungos posėdis Kaune, 2012 m.

Dar ir šiandien nėra aišku, kiek visuomeninis - Soroptimistinis judėjimas Lietuvoje gali prisidėti prie pilnos moterų savasties ir pilietybės Europoje ir pasaulyje įgyvendinimo? Tačiau akivaizdu, kad moterys, aktyviai dalyvaudamos tarptautiniuose judėjimuose, tarsi bitelės neša į savo avilius geriausias patirtis įgytas europinėje erdvėje ir tuo pačiu, dalinasi lietuviška kultūra ir moteriška savastimi.

Soroptimistės savo jėgomis ir padedant kitiems tarptautiniams klubams rengia projektus, dalyvauja įvairiose tarptautinėse programose (Šiaurės šalių dienos Reikjavike; Tolerancijos - Aarhus, Izmir ir kt.), konferencijose (Gentas, Las Vegas, Sankt-Peterburgas, Bergenai) (3 ir 4 pav.), kongresuose (Amsterdamas, Berlynas). Daugiausia ir labai įvairių projektų parengta bei įgyvendinta bendradarbiaujant su Danijos, Islandijos ir Vokietijos klubais. Kaunietės pasirengusios prisidėti ir prie Lietuvos gražinimo - ekologinėms problemoms neabejingus kauniečius turėtų sudominti projektas "Mylėkime ir švarinkime miškus ir upių pakrantes".



3 pav. Europos SI federacijos prezidentės iš kairės: Ulla Madsen /Danija (2013-2015); Mariet van Gohen- /Olandija(2007-2009); Eliane Legasse / Belgija (2009-2011), SILT prezidentė(2008-2010) Nijolė Petkevičiūtė- Lietuva; Kathy Kaaf /Vokietija (2011-2013).



4 pav. Susitikimas su SI Pasaulio Prezidente Alice Wells (2011 – 2013) Las Vegase, Nevada, JAV, 2012 birželio mėnesį

Kauno soroptimisčių klubas yra pirmasis moterų tarptautinis klubas, prieš dvidešimt metų įregistruotas miesto Savivaldybėje. 1992 m. klubui įteikta chartija, bylojanti, jog jis priimtas į tarptautinį soroptimisčių judėjimą ir priklauso Europos federacijai. Į klubą susibūrusios įvairių profesijų moterys - inžinierės, pedagogės, medikės, verslininkės - randa ir kitokių prasmingų bei visuomenei

naudingų užsiėmimų. Soroptimisčių klubas pratęsė tokio paties sambūrio, Lietuvoje veikusio 1937 metais, tradicijas, jo atkūrimo Kaune iniciatorėmis (1992 m.) buvo keturios kaunietės moterys - Vilija Pažemeckienė, Aelita Skaržauskienė, Eugenija Vagnerienė ir Rūta Urbanskienė.

Kauno soroptimisčių klubo dvidešimtmečio proga 2012 m. rudenį susirinko klubietės ir jų draugai apžvelgti nuveiktų darbų, pabendrauti tarpusavyje, bei su garbiais svečiais: Kauno meru A. Kupčinsku, Kauno Rotušės ceremonmeisteriu K. Ignatavičiumi, ir kt. Dalykinei paminėjimo pusei buvo skirtas seminaras “Lyderystės pamokos Soroptimistėms”, kurį vedė Soroptimisčių judėjimo Europos federacijos prezidentė, Pasaulio SI prezidentė Hanne Jensbo iš Danijos. Moterys diskutavo apie tai, kaip profesinėje bei visuomeninio gyvenimo srityse siekti darnos, pozityvumo, optimizmo ir tinkamai adaptuotis europinėje aplinkoje.

Pabaigai

Moterys, visais laikmečiais, norėdamos prisidėti prie Lietuvos kultūros plėtojimo, ryžtingai siekė išsilavinimo, rinkosi profesijas, stengėsi priimti modernaus gyvenimo iššūkius. Jos nepaliaujamai aktyviai dalyvavo ir dalyvauja kultūriniame savos aplinkos gyvenime.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, daugelis aktyvių ir profesionalių moterų įsijungė į tarptautinių klubų veiklą, kartu puoselėdamos savo nacionalines kultūrines tradicijas ir jas skleidamos europinėje erdvėje.

Moterų dalyvavimas tarptautiniame soroptimistiniame judėjime įgalima jas labiau pasitikėti savo nacionaliniu tapatumu integruojantis į europinę aplinką ir užsitikrinant Europos piliečio statusą.

Literatūra

Aleksandravičius P.(2011). Filosofinis ir biologinis žmogaus asmens tapatumas ir unikalumas.// LOGOS, liepa –rugpjūtis, 68-75p.

Butler, J. (1999). *Gender Trouble*. New York: Routledge.

Internetinis

puslapis:

<http://kauno.diena.lt/dienrastis/kita/soroptimistes-moterys-nenusileidziancios-vyrams-2871#ixzz2kM41HUR2> /žiūrėta 2013 11 05

Internetinis puslapis: www.soroptimist.lt/ Žiūrėta 2013 10 25

Jakubavičienė I. (2012) Valstybės moterys: artimui ir Tėvynei . //Istorija. Mokslo darbai, 87 tomas.

Hofstede G.(2001). *Cultures Consequences:Comparing Values, Behaviours Institutions and Organizations across Nations*. Thousand Oaks, CA:SAGE.

Marcinkevičienė D. (2004). Civilinė metrikacija ir santuoka sovietinėje Lietuvoje 1940-1969 m. //Istorija. Mokslo darbai , 73 tomas.

Marcinkevičienė, D., Praspaliauskienė, R. (1999). Moters įvaizdžio transformacija moterų spaudoje 1975–1997 m. *Feminizmas, visuomenė, kultūra*. Red. kol. A. Žarnowska ir kt. Vilnius: VU leidykla, p. 61–67.

West, C., Zimmerman, D. H. (1987). Doing Gender. *Gender and Society* 2: 125–151.

Sociologija. Mintis ir veiksmai 2004/3 (teminis numeris), ISSN 1392-3358

SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMAS EUROPOJE IR LIETUVOJE:
SVAJONĖS IR REALYBĖ ALYTUJE
Algimanta Ščiglinskienė

Lapkričio 20 d. Alytaus miesto savivaldybėje vyko apvalaus stalo diskusija „*Suaugusiųjų švietimas Europoje ir Lietuvoje: svajonės ir realybė?*“. Padiskutuoti apie suaugusiųjų švietimą susirinko Alytaus miesto savivaldybės vadovai, suaugusiųjų švietimo politiką formuojančių įstaigų, organizacijų atstovai ir užsienio svečiai. Gausiai susirinkusius diskusijos dalyvius pasveikino Alytaus miesto savivaldybės mero pavaduotoja Nijolė Makštutienė. Ji susirinkusiems linkėjo aktyvios diskusijos ir padėkojo šio renginio organizatoriams: Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos Alytaus krašto koordinatoriui Algimantui Ščiglinskienei ir Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos Alytaus krašto skyriui, kurie pakvietė švietimo, kultūros, verslo įstaigas, institucijas ir organizacijas ir visus suaugusius jungtis į keturioliktosios suaugusiųjų švietimo savaitės judėjimą „Suartėjimai: nuo asmeninės savasties iki Europos piliečio“, pasidalinti suaugusiųjų švietimo mintimis ir patirtimi.

Pranešimą apie suaugusiųjų švietimą Europoje susirinkusiems skaitė svečias iš Italijos, Suaugusiųjų švietimo asociacijos „Prometeo“ prezidentas, asociacijos „Euro gestione impresa“ prezidentas, asociacijos „Asterion“ prezidentas, ES mokymosi partnerystės, Suaugusiųjų švietimo tarptautinių projektų vystymo Italijoje, Ispanijoje, Graikijoje, Bulgarijoje, Rumunijoje, Turkijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Norvegijoje, Danijoje, Lenkijoje, Lietuvoje ir kt. šalyse ekspertas Carlo Smaldone Villani, kuris dar prieš diskusiją susitiko su Alytaus miesto savivaldybės meru Jurgiu Krasnicku ir pasidalijo mintimis apie suaugusiųjų švietimą.

Kalbėdamas apie suaugusiųjų švietimą Europoje svečias teigė, kad Lietuvoje suaugusiųjų švietimo procese palyginus su kitomis

Europos šalimis dalyvauja vos 5,2 proc. žmonių. Italija kaip ir Lietuva, pasak C. V. Smaldonės, deja, taip pat negali pasigirti dideliais laimėjimais – suaugusiųjų švietimo procese šioje šalyje dalyvauja vos 6 proc. Daugiausiai dėmesio suaugusiųjų švietimui skirianti ir 50 proc. ribą pasiekusi šalis Europoje yra Vokietija. Tačiau, kaip teigė svečias, Lietuva gali didžiuotis dideliu aukštąjį išsilavinimą turinčių žmonių skaičiu, tuo ji yra pranašesnė net ir už Italiją.

Suaugusiųjų švietimo situaciją Lietuvoje susirinkusiems pristatė Alytaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėjas Vytuolis Valūnas. Jis kalbėjo apie „Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“, kurioje atsispindi valstybės vizija ir raidos prioritetai bei jų įgyvendinimo kryptys iki 2030 m., nagrinėjo Valstybinę švietimo 2013–2020 m. strategiją, šešioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 m. programą, formalųjį ir neformalųjį švietimą, jo problemas ir tobulinimo Lietuvoje galimybes.

Alytaus muzikos mokyklos direktorė, prof. Aldona Vilkelienė diskusijos dalyviams pristatė jos vadovaujamos mokyklos įgyvendintus projektus. Diskusijos metu aptarta suaugusiųjų švietimo situacija Europoje, Lietuvoje ir Alytuje, jo reikšmė žmogaus gyvenime ir jo įtaka bendruomenės, tautos, valstybės ir Europos gyvenimui, pasidalinta informacija apie galimybę pasinaudoti mokymo ir mokymosi galimybėmis būti ambicingu, kuriančiu ir laimingu Europos piliečiu. Dzūkijoje Lietuvos suaugusiųjų švietimo savaitės simbolinis uždarymas vyko Druskininkuose, Druskininkų švietimo centre lapkričio 22 d.



Alytus: 2013-11-20 renginio audio-video įrašai:

Alytaus radijo stotis - FM99 :

<http://www.fm99.lt/alytuje-diskusija-apie-suaugusiuju-svietima/>

TV Dzūkijos (Alytaus regioninė TV):

<http://www.facebook.com/l.php?u=http%3A%2F%2Fwww.dzukijostv.lt%2Findex.php%2Fzinios%3Fview%3Dmovie%26tvid%3D2%26movie%3D1684&h=tAQEbWa5j> (Žr. Per viduriuką)

https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=hW25IpN4DeQ#t=2

2. Druskininkai: 2013-11-22 d.:

https://www.youtube.com/watch?list=UURvBOVTAmPsecDsWiPCKsqQ&v=ASf9nV1XU74&feature=player_embedded

https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&list=UURvBOVTAmPsecDsWiPCKsqQ&v=ASf9nV1XU74#t=0

Taip pat svečias dalyvavo ir skaitė pranešimą Kėdainių suaugusių mokymo centre.

3. Kėdainiai:

[http://www.knypava.lt/televizija/zinios/;](http://www.knypava.lt/televizija/zinios/)

<http://kedainietis.balsas.lt/kedainiu-videogalerija/kedainiu-krasto-televizija/kedainiuose-vyko-socialinio-draudimo-diena-2097/>

No 1.

https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=3bqbGRbAxgo#t=130

No 2.

https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=YgySrPEINMM#t=5

http://www.youtube.com/watch?feature=player_detailpage&v=3bqbGRbAxgo

http://www.youtube.com/watch?feature=player_detailpage&v=YgySrPEINMM

**2013 M. SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SAVAITĖ
„SUARTĖJIMAI: NUO ASMENINĖS SAVASTIES IKI
EUROPOS PILIEČIO“ VILNIAUS KRAŠTE**

Informaciją surinko ir leidiniui pateikė Jolanta Čėponaitė, LSŠA
Vilniaus skyriaus koordinatore

Širvintų rajono švietimo centro patirtis

Mįslė. 3 varlės tupėjo ant lelijos lapo. Viena nusprendė nušokti. Kiek Varlių liko?

Atsakymas: viena, nes ji tik nusprendė nušokti, bet neišdrįso

Bet turim tokią unikalią savybę – nenorim pasilikti ant to lelijos lapo. Aišku, mus reikia kartais pastūmėti. Toks stumtelėjimas labai dažnai būna Asociacijos idėjos, iniciatyvos, kartais tiesiog draugiški laišakai. Norim pasidalinti, ką mums, o per mus ir Širvintų rajonui, reiškia Suaugusiųjų švietimo savaitės. Mūsų švietimo centras įsteigtas 2001 metais, siekiant sudaryti galimybes mokytojams tobulinti kvalifikaciją. Šiuo metu Širvintų rajono švietimo centras yra visai rajono bendruomenei (ir suaugusiesiems ir mokiniams) skirta neformaliojo švietimo įstaiga. Tačiau vis tik, kai organizavome pirmąją savaitę – berods 2008 metais jautėmės kaip ta varlė, nuo lapo nušokti išdrįsusi. O ir Širvintų rajone nelabai kas žinojo, ką reiškia žodis *andragogas*, arba ko, išskyrus bendrąjį išsilavinimą ir profesinį tobulėjimą, dar gali norėti mokytis suaugęs žmogus. 2013 metų savaitės renginiai atspindi, kaip mes per tą laiką ūgtelėjom, kaip suaugusiųjų švietėjai.

Organizuodami 2013 metų suaugusiųjų švietimo savaitę jau turėjome šalia savęs veikiantį Trečiojo amžiaus universitetą. Tad jis kažkaip savaime tapo bene pagrindinis mūsų šios savaitės herojus. Širvintų rajono švietimo centro Trečiojo amžiaus universiteto veiklą pristatėme projektų ir iniciatyvų konkursui „Suartėjimai: nuo asmeninės savasties iki Europos piliečio“. Pavyko ne tik pristatyti, bet ir laimėti. Mums tai yra ir mūsų Universiteto klausytojų ir jame

dirbančių savanorių didžiulis įvertinimas. Universiteto klausytojams organizavome paskaitą „Širvintų krašto žydų istorinis ir kultūrinis paveldas“. Ją skaitęs istorijos Širvintų Lauryno Stuokos-Gucevičiaus istorijos mokytojas Jonas Stankevičius džiaugėsi atradęs mokymo malonumą iš naujo. O kad tai renginys, labai atitinkantis savaitės temą liudija turtingas mūsų krašte gyvenusių žydų istorinis palikimas, susiejantis Širvintų kraštą su tokiomis istorinėmis asmenybėmis, kaip Nelsonas Mandela. (Norinčius sužinot kaip, kviečiame panaršyti interneto platybėse arba tiesiog atvykti pas mus).

Vienas iš Švietimo centro prioritetų – tarptautinių ryšių plėtojimas. Suprantame, kad kartais labai sunku pranašu savame krašte būti, o kartais kyla pavojus pasijusti pačiu protingiausiu ir gražiausiu. Todėl ir norisi save palyginti su kitų šalių suaugusiųjų švietėjais.

Asociacijos dėka užmezgėme ryšius su Baltarusijos suaugusiųjų švietimo ir papildomo ugdymo asociacija POST. Jie viešėjo ir šios savaitės metu. Dialogas su šios asociacijos nariais visad būna produktyvus – galime žiūrėti, kas kur suaugusiųjų švietimo keliu nukeliavo, kuo esame skirtingi, kuo panašūs, kur galėtume toliau bendradarbiauti. Kaip šio vizito produktas mezgasi projektas darbo su jaunimu tema.

Vis daugiau vietos skiriame suaugusiųjų kūrybai, kaip savotiškai mokymosi formai. Ir šiais metais organizavome suaugusiųjų kūrybos parodą. O parodos uždarymą sujungėme kūrybinėmis dirbtuvėmis, kuriose norintys galėjo pasimokyti tradicinio juostų audimo, ar technologijų, atkeliavusių pas mus iš vakarų Europos. Tai dar kartą liudija kaip lengvai besimokantis suaugęs virsta andragogu. Savaitę baigėme diskusija „Andragogas – pagalbininkas atrandant save per mokymąsi“. Suvokiame, kad suaugusiųjų švietimas be suaugusiųjų mokytojo nevyksta. Tačiau jo vaidmuo taip sparčiai kinta, kad tiesiog esam priversti atrasti save mokymosi procese iš naujo. Ką veikti mokytojui, kai internetas

pilnas pačių įvairiausių mokymosi galimybių. Vienas iš atsakymų – andragogas tas, kuris atskleidžia, kartais švelniai stumteli, kartais laiku ir vietoje užduoda tinkamą klausimą. Kartais tiesiog padeda nugalėti abejonę ir eina kartu su besimokančiuoju, padėdamas įsivertinti tai, ko jis išmoko ir įsivardyti, ko ir kaip dar galima mokytis. Dar nedrįstame teikti savo mokytojų andragogų konkursui, bet labai norime, kad vis daugiau Širvintų bendruomenės žmonių žinotų, ką šis žodis reiškia ir neieškotų šio žodžio reikšmės kokių nors priešistorinių gyvūnų žodyne. Todėl organizuojame Širvintų metų andragogo konkursą, kurį šiais metais laimėjo Trečiojo amžiaus universiteto menų fakulteto savanorė Daiva Erslavienė, trečius metus mokanti Universiteto klausytojus rankdarbių meno, mielai atskleidžianti grožio kūrimo paslaptis visiems norintiems Širvintų krašto suaugusiesiems.

Švietimo centro direktorė Daiva Vinciūnienė Švietimo centro organizuotų suaugusiųjų švietimo savaitės renginių apibendrinimą užbaigė klausimu. Ką norėtume veikti toliau. Gal būt į šios savaitės renginius ir suaugusiųjų švietimą įtraukti kitas Širvintų krašte veikiančias organizacijas. Gal būt ir jos išdrįs palikti savo lelijų lapus ir atrasti save nuotykių pilnoje kelionėje, kuri vadinasi suaugusiųjų švietimas.

Švietimo centro direktorė Daiva Vinciūnienė

Vilniaus suaugusiųjų mokymo centro suaugusiųjų švietimo savaitė

Vilniaus suaugusiųjų mokymo centras nuolat dalyvauja šalies suaugusiųjų švietimo savaitės judėjime. Šių metų tema - “Suartėjimai: nuo asmeninės savasties iki Europos piliečio”. Savaitė skirta savęs pažinimui ir supratimui, asmeninės savasties puoselėjimui, savo šaknų paieškai kultūroje, kalboje ir tarmėse, suvokimui, kad nuo mūsų pačių priklauso asmeninė, bendruomenės,

tautos, Tėvynės ir Europos gerovė. Ta proga mūsų centre vyko daug atvirų pamokų ir renginių.

Lapkričio 19 d. vyko atvira integruota lietuvių kalbos ir muzikos pamoka **„Genys margas, o lietuvių tarmės dar margsnės“**, skirta tarmių metams paminėti. Ją vedė lietuvių kalbos ir literatūros vyr. mokytoja V. Markevičiūtė ir muzikos vyr. mokytoja R. Paliukaitė. Rusų klasės mokiniai nagrinėdami Lietuvos tarmių ir regionų žemėlapius, tautinius kostiumus, daiktų pavadinimus, pasakojamąją tautosaką ir lietuvių liaudies folklorą įtvirtino žinias apie tarmių, etnografinių regionų ypatybes, palygino bei įvertino regionų kultūros savitumus. Mokiniai įsitikino jog mūsų mažame krašte dar yra žmonių, kalbančių tarmiškai, todėl bendrinės lietuvių kalbos mokėjimas negarantuoja, kad visada susikalbėsi su lietuviu.



Lapkričio 20 d. vyko atvira lietuvių kalbos (valstybinės) pamoka **„Mokausi, vadinasi, esu“**. Ją vedė lietuvių kalbos vyr. mokytoja N. Pilkienė. Mokiniai, užsieniečiai, įrodė, kad per tris mėnesius galima išmokti kalbėti lietuviškai. Pirmiausia kiekvienas

prisistatė, vėliau kūrė dialogus nurodytomis temomis ir artistišškai juos pristatė. Pamokos vertintojus ypač sudomino filmuoto vaizdelio „Gaminu ir kalbu“ medžiaga. Mokinių kūrybiniai darbai apie mokymąsi parodė, kad gimnazijoje jiems labai patinka, ir jie savo sukurtais reklamomis nori pakviesti kuo daugiau mokinių mokytis Vilniaus suaugusiųjų mokymo centre, nes čia vyrauja draugiška atmosfera, dirba puikūs mokytojai.

Dar vienas iš 2013 metų suaugusiųjų švietimo savaitės renginių - etikos vyr. mokytojos I. Mikulėnienės ir istorijos vyr. mokytojos Anželos Jablonskaitės vesta atvira integruota pamoka Valdovų rūmuose „Žmogus ir laikas. XIII – XVII a. Lietuvos istorinė apžvalga. Valdovų rūmų vertybinis paveldas“. Pamokoje dalyvavo mūsų gimnazijos mokiniai ir svečiavosi Vilniaus Žirmūnų ir Žvėryno gimnazijų mokytojai. Edukacine ekskursija siekta giliau išanalizuoti XIII –XVII a. Lietuvos valstybingumo raidą ir įvertinti Valdovų rūmų vertybinį paveldą. Mokiniai netik turėjo galimybę susipažinti su rūmų atkūrimo istorija, jų gausiais eksponatais, bet ir įtvirtinti istorijos ir etikos žinias atlikdami inovatyvias namų darbų užduotis.



Lapkričio 21 d. vyko atvira matematikos pamoka „Integralas visuomenėje ir matematikoje“. Pamokoje matematikos ir informacinių technologijų vyr. mokytojas Algis Kulionis drauge su mokiniais aptarė, kokius visuomenės reiškinius galima įvardinti matematiniu terminu „integralas“, vėliau išsiaiškino, kaip integralas taikomas tiesioginėje srityje – matematikoje. Mokiniai dirbdami grupėse aktyviai dalyvavo pamokoje, noriai sprendė uždavinius Smart lentoje. Pamokoje svečiavosi Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų vidurinės mokyklos, Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijos bei Vilniaus Gabijos gimnazijos mokytojai.

Suaugusiųjų švietimo savaitę minėjome ne tik savo mokykloje. Lapkričio 21 dieną mūsų centro mokiniai dalyvavo Vilniaus miesto suaugusiųjų mokyklų komandų viktorinoje „Mes europiečiai“. Ši viktorina buvo skirta 2013 m. suaugusiųjų švietimo savaitei „Suartėjimai: nuo asmeninės savasties iki Europos piliečio“. Mūsų komandą sudarė keturi šaunūs vyrai. Mokiniai, pasitelkdami istorines, geografines, kultūrines, muzikines žinias, energingai atsakinėjo į įvairius klausimus apie Europos Sąjungą. Kol komisija skaičiavo balus, visi smagiai dainavo karaokė dainas apie Lietuvą. Didžiausias džiaugsmas buvo, kai komisija paskelbė, jog VSMC komanda laimėjo I-ąją vietą. Dalydavimas viktorinoje mokiniams buvo smagus, įdomus ir naudingas.

Dalydavimas Lietuvos suaugusiųjų švietimo savaitėje „kuria suartėjimo su savimi, savo bendruomene, tauta, valstybe ir globaliu pasauliu galimybes“, skatina mokytis visą gyvenimą, praplečia suvokimą, kad nuo mūsų pačių priklauso asmeninė, bendruomenės ir šalies gerovė.

Parengė lietuvių k. ir
literatūros mokytoja N. Pilkienė pagal
www.vsmc.lt svetainėje skelbtą
medžiagą.

Suaugusiųjų švietimo savaitės renginiai Soros International House (SIH)

2013 m. lapkričio 18 – 22 d. SIH, kaip ir kiekvienais metais, atsiliepė į savaitės organizatorių kvietimą ir visą savaitę vedė įvairius renginius, kuriuose dalyvavo mūsų studentai. Savaitė prasidėjo svečių iš Baltarusijos Suaugusiųjų švietimo asociacijos vizitu, kurio metu buvo aptartos, be kita ko, ir bendradarbiavimo galimybės. Visą savaitę vyko balsavimas SIH Facebook puslapyje “Aš esu europietis, nes...” Atvirų pamokų metu jungtinėse suaugusiųjų grupėse mokytojai vedė debatus “Tautinė savastis ir ES”. Taip pat visos suaugusiųjų grupės rašė ese “Vilnius – (ne)europietiškas/ (ne)multikultūrinis? Lapkričio 20 d. pavakarę, jaukioje restorano “Muskatas“ salėje, vyko “Kavos klubas” – pokalbis su skirtingų kultūrų atstovais, besimokančiais SIH lietuvių kalbos, kurie pasakojo apie savo sėkmės istorijas Lietuvoje ir diskutavo apie gyvenimo Lietuvoje privalumus. Visą savaitę SIH foje puošė vaikų ir paauglių grupių sukurti plakatai tolerancijos tema.

Suaugusiųjų švietimo savaitės atidarymo konferencijoje, vykusioje Marijampolėje, SIH direktorė D. Malinauskienė pristatė tarptautinį Europos fondo trečiųjų šalių piliečių integracijos programos projektą “Feel it”, skirtą trečiųjų šalių piliečių integracijos skatinimui. Šio projekto ekspozicija “Įvairovės kelias” suteikė galimybę visais pojūčiais pajusti kultūrinę įvairovę ir susilaukė didelio dalyvių dėmesio. SIH, pristatydamas "Feel It" projektą, tą pačią dieną sulaukė pripažinimo ir už kitą jau įgyvendintą Mokymosi visą gyvenimą programos projektą "Integra" - tapo šios savaitės projektų konkurso laureatu ir buvo apdovanotas Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos diplomu. Iš Marijampolės ši ekspozicija iškeliavo į Panevėžio Suaugusiųjų mokymo centrą, kur ją aplankė ne tik mokyklos bendruomenė, bet ir miesto mokyklų mokiniai bei mokytojai.

Jolanta Šatienė, SIH akademinės veiklos koordinatore

Suaugusiųjų švietimo savaitė Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų vidurinėje mokykloje

Suaugusiųjų švietimo savaitės, vykstančios kasmet, tai lyg dar vienas iššūkis andragogui. 2013 metų suaugusiųjų švietimo savaitė, kurios tema „Suartėjimai: nuo asmeninės savasties iki Europos piliečio“, vykusi lapkričio 18- 24 dienomis buvo ne išimtis. Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų vidurinė mokykla nusprendė organizuoti Vilniaus miesto suaugusiųjų mokyklų komandų viktoriną „Mes europiečiai“. Viktorinos tikslas buvo išsiaiškinti kiek žino mokiniai apie Europos valstybes, jų kultūrą ir tradicijas, Europos valdymo institucijas bei simbolius. Į viktorinos užduočių rengimą įsijungė istorijos mokytoja A. Skardžiukienė, geografijos mokytojas G. Brazauskas, etikos ir muzikos mokytoja J. Rancovienė ir ekonomikos, fizikos mokytoja I. Šauklienė. Viktorinoje, kuri vyko lapkričio 21 dieną mūsų mokykloje dalyvavo Vilniaus suaugusiųjų mokymo centro, Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijos, Vilniaus G. Petkevičaitės- Bitės suaugusiųjų mokymo centro ir žinoma mūsų, „Varpo“ suaugusiųjų vidurinės mokyklos, keturių mokinių komandos. Užduočių ir klausimų buvo įvairių, į vienus komandoms sekėsi lengviau atsakyti, į kitus sunkiau, bet komandos įveikė visas užduotis, todėl vertinimo komisijai beliko suskaičiuoti rezultatus ir paskelbti nugalėtojus. Kol vertinimo komisija dirbo, visi dalyviai smagiai dainavo lietuviškos estrados hitus. Šios viktorinos „Mes europiečiai“ nugalėtojais tapo Vilniaus suaugusiųjų mokymo centro ir „Varpo“ suaugusiųjų vidurinės mokyklos komandos. Nugalėtojai ir dalyviai buvo apdovanoti padėkos raštais, įsiamžino bendroje nuotraukoje. Dalyviai džiaugėsi puikia atmosfera ir santykiiais viktorinos metu, todėl siūlė ir kitąmet vėl organizuoti renginį visoms Vilniaus miesto suaugusiųjų mokykloms, todėl belieka laukti kokia bus 2014 metų suaugusiųjų švietimo savaitės tema, kad galėtumėme ir vėl susitikti „Varpo“ suaugusiųjų vidurinėje mokykloje.

Etikos, muzikos mokytoja Jolita Rancovienė

Mokinių keramikos darbų paroda „Savasties beieškant“ skirta **keturioliktajai suaugusiųjų švietimo savaitei paminėti**, o savaitė skiriama savęs pažinimui ir supratimui, asmeninės savasties puoselėjimui, savo šaknų paieškai kultūroje suvokimui. Taigi lietuvių keramika, pasižyminti išradingomis meninėmis formomis, raiškiais siluetais, įdomiais puošybiniais motyvais įkvėpė surengti mokinių keramikos darbų ekspoziciją. Keramiką - seniausią lietuvių liaudies meno rūšį. Buitinės ir taikomosios dailės kūrinių Lietuvoje randama ir iš pirmąsias bendruomeninės santvarkos laikotarpio.



Mokiniai, žinoma, ieškojo „savo kelių“ prie molio, vieniems patiko lipdyba – pats seniausias molio formavimo būdas, kiti gi rinkosi kulinarinę techniką. Iš tikrųjų šis terminas primena darbą virtuvėje, nes molis lyg tešla pyragui, formuojamas iškočiojant.

Užsiėmimai su moliu lipdantiems įrodė kaip gali kisti pirminis sumanymo vaizdas, pasikeisti pati darbo forma, transformuotis mintis, kokios atidos reikalauja detalės, kruopštumas jas pritvirtinant.

Eksponuojamuose mokinių darbuose matome, kad idėją atskleisti pavyko labiau per apibendrintą formą, kitiems ir konkreiti

kūrinio forma slėpė keletą prasmų. O žiūrovas atranda savo žiūrėjimo tašką, savo matymą.

Dailės mokytoja Jurgita Jackevičiūtė

Suaugusiųjų švietimo savaitės pradžioje visiems buvo ypač svarbu suprasti, kas yra savastis, bent kiek prie jos prisiliesti. Todėl lapkričio 18 d. vyko kūrybinės dirbtuvės „Savasties simbolis“, kurių metu gausus dalyvių būrys (mokiniai ir mokytojai iš Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų vidurinės mokyklos, svečiai iš Baltarusijos bei senoliai iš Antavilių pensionato) susipažino su individuacijos ir Savasties samprata pagal C. G. Jungą, su simbolio psichologija bei savasties simbolika.



Praktinėje kūrybinių dirbtuvių dalyje dalyviai išsirinko po akmenį, ant kurio norėjo piešti savasties simbolį. Manau, man pavyko nuteikti dalyvius kurti teiginiais: „Piešti mokame visi“, „Pakluskime savo rankai, širdies balsui“, „Būkime „čia ir dabar“, orientuokimės į piešimo procesą, bet ne į rezultatą“. Jaukioje ir draugiškoje aplinkoje visi piešė, vaišinosi ir suartėjo: nuo asmeninės savasties iki Suaugusiųjų švietimo savaitės dalyvio.



Psichologė Rolanda Šakauskienė

***Suaugusiųjų švietimo savaitė 2013 Vilniaus „Židinio“
suaugusiųjų gimnazijoje***

2013 m. lapkričio 20 d. Vilniaus Židinio suaugusiųjų gimnazijoje vyko seminaras, skirtas dviem progoms -suaugusiųjų švietimo savaitei bei tolerancijos dienai paminėti.

Seminarą pradėjo **papildomo ir meninio ugdymo skyriaus** pavaduotojas Darius Mockevičius, sveikindamas susirinkusius gimnazistus, mokytojus bei administracijos darbuotojus. Istorijos vyr. mokytoja Jurgita Jablonskienė supažindino visus su seminaro programa. Seminaro diskusijos prasidėjo su etikos mokytoja Lina Bogušiene aptariant tai, kas kiekvienam gimnazistui asmeniškai yra tolerancija, ką jiems reikia būti tolerantiškais.



Renginį tęsė situacijų aptarimas. Mokiniai, išklausę seminaro organizatorių parengtas situacijas galėjo pasirinkti vieną iš trijų būdų kaip jie patys spręstų situaciją. Vieni rinkosi pritariančią poziciją, kiti – nepritariančią, o tretieji liko neapsisprendę. Situacijų aptarimas sukėlė audringas ir argumentuotas diskusijas, gimnazistai aktyviai reiškė savo nuomones. Mokytojai taip pat neliko nuošalėje – noriai įsitraukė į aptarimą. Analizavome tris situacijas, kuriose gimnazistai galėjo pasitikrinti kiek jie yra tolerantiški. Seminarą užbaigėme Dariaus Mockevičiaus suorganizuota praktine užduotimi. Apibendrindami renginį seminaro vedėjai padėkojo dalyvavusiems už aktyvumą bei palinkėjo nepamiršti tolerantiškumo kasdienėse situacijose.

Etikos mokytoja Lina Bogušienė

2013-ieji metai Lietuvoje paskelbti Tarmių metais. Prisijungiant prie šio itin svarbaus ir reikšmingo metų renginio, gimnazijoje lapkričio 19 d. buvo surengta vakaronė. Įžanginį žodį apie gimtosios kalbos ir jos versmės -tarmės ir šnektos- svarbą puoselėjant tautiškumą tarė mokytoja V. Pumputienė. Mokytoja J.

Vainorienė kalbėjo apie tarmių autentiškumą, šnektų gausumą bei skiriamuosius jų bruožus. Kartu su meninio ugdymo skyriaus vedėju Dariumi Mockevičiumi mokiniai mielai traukė dainas tarmiškai.



Mokytojos Ž. Vizgintienės rūpesčiu iš LRT Mediatekos gautas filmas „Lietuvių bendrinė kalba ir tarmės“ nukėlė renginio dalyvius į praeitį, suteikė galimybę pasigrožėti tautiniais rūbais, išgirsti gyvą tarmišką žodį, pasiklausyti žymių mokslininkų minčių apie tarmių ir bendrinės kalbos santykį šiandien. Kadangi gimnazijoje mokosi ne tik vilniečiai, o gimę ir augę kituose Lietuvos regionuose, jie mielai įsijungė į renginio programą: prisiminė savo krašto tarmes ir papasakojo nuotaikingų istorijų. Smagu pažymėti, kad renginys mokiniams itin patiko, puikiai atsiskleidė 2013 metų suaugusiųjų švietimo savaitės tema: „Suartėjimai: nuo asmeninės savasties iki Europos piliečio“.

Lietuvių kalbos mokytoja Vanda Pumputienė

Lapkričio 21 d. įvyko suaugusiųjų švietimo savaitės „Suartėjimai: nuo asmeninės savasties iki Europos piliečio“ renginys „Dalinkimės širdies šiluma“. Būrelis gimnazijos mokinių ir

mokytojų aplankė senelių globos namus „Senevita“, įsikūrusius Vilniaus rajone netoli Nemenčinės miesto. Susirinkę į jaukią senelių namų valgyklėlę kartu vėrėme šiaudelių sodus, kalėdinę žvaigždę ir girliandas namų erdvėms papuošti. Kartu besidarbuojant atsirado galimybė pabendrauti, pasiklausti senelių kurtų eilių, dainų, pasikalbėti apie gyvenimą ir pasisemti išminties. Senoliai mielai klausėsi ir svečių atliekamų dainų ir patys taikė į natą. Buvo aplankyti sunkią negalę turintys namų gyventojai, kurie patys negalėjo ateiti į valgyklą. Po susitikimo visiems tapo aišku: širdies šilumos neįmanoma tiesiog atiduoti - ja galima tik pasidalinti. Senelių namų gyventojų aplankymas jau tapo tradicija: gimnazistai tam suranda laiko kasmet.

Etninės kultūros ir muzikos mokytoja Loreta Lichtarovičienė

SKAITMENINĖS ISTORIJOS ATVEJAI EUROPOS PILIEČIUI

Nepaneigsime sakydami, jog gyvename skaitmeninės eros amžiuje. Informacinės visuomenės technologijos mus supa visur – tiek asmeniniame gyvenime, tiek profesinėje veikloje, kitaip tariant, naudojant darbe, leidžiant laisvalaikį ir bendraujant tarptautinėje erdvėje.



Gyvename ryšių visuomenėje, kur skaitmeninėmis technologijomis kasdieniniame gyvenime naudojasi vis daugiau įvairaus amžiaus pasaulio žmonių. Prognozuojama, kad 2020 metais daugiau nei 90 procentų darbo vietų Europoje bus reikalingos kompiuterinių technologijų žinios ir įgūdžiai.

Vytauto Didžiojo universitete vykusioje vaizdo konferencijoje buvo dalijamasi skaitmenine patirtimi. Vaizdo konferenciją, kurios tikslas buvo sumažinti skaitmeninę suaugusiųjų atskirtį, kuri dažnai yra prilyginama ekonominei, socialinei, kultūrinei ir kt. socialinių grupių nelygybei, siekiant ugdyti suaugusiųjų pilietiškumą ir aktyvų visuomeniškumą, moderavo VDU docentė Airina Volungevičienė.



Sveikinamąjį žodį, muzikuojant Mykolo Romerio universiteto „Socialinio darbo“ studijų programos studentams, tarė LSŠA prezidentė dr. Vilija Lukošūnienė, kuri skatino tęsti suaugusiųjų švietimo Savaitės tradicijas.

Kūrybiškai prisistatė Panevėžio nuotolinės klasės dalyviai, vadovaujant LSŠA valdybos pirmininkui Mindaugui Libikui. VDU profesorė Genutė Gedvilienė pasidžiaugė, kad vaizdo konferencija vyksta VDU, nes universiteto dėstytojai buvo vieni iš pirmųjų iniciatorių steigiant LSŠA.

VDU turi tarptautinę patirtį skaitmeninių technologijų srityje. Taigi ir docentės Airinos Volungevičienės pranešimas buvo „*Skaitmeniniai gebėjimai ir jų poreikis profesinei ir pilietinei veiklai*“. Docentė Elena Trepulė tęsė Airinos Volungevičienės akcentuotas mintis savo pranešime „Mūsų visuomenės vizija“. VDU nuotolinės klasės vadovė Vida Žvinienė papasakojo, kaip galima kurti skaitmenines istorijas ir, kaip pavyzdį, parodė kolegų sukurtą skaitmeninę istoriją-filmą „Prarasta svajonė“.

Moderatorė perdavė žodį MRU nuotolinei klasei, kur Arūnas Bėkšta skaitė pranešimą tema „Skaitmeninių istorijų sluoksniai“: kaip prasidėjo istorijų kūrimai? Kaip jos rutuliojosi, kol tapo skaitmeninėmis istorijomis? Po pranešimo buvo užduoti klausimai diskusijoms nuotolinėse klasėse: ritualai – tai laiko gaišinimas, ar veiklos dalis? Kokia mūsų praktika, kur einam? Ar ten eidami atrandame ar prarandame? Ar šis mano pasakojimas gali virsti skaitmenine istorija, o gal jau yra? Ar diskusija apie ją yra istorijos dalis? Ar verta ją versti skaitmenine istorija - publikuoti? Šie klausimai inicijavo įdomias ir aktyvias diskusijas tarp nutolusių klasių.

Soros International House direktorė Daiva Malinauskienė tęsė vilniečių pranešimus, pristatyda projektą „My story“ ir filmą, kuris parodė, kaip svarbu laiku užrašyti mūsų senelių istorijas.

Vaizdo konferencijos dalyviai pasidžiaugė panevėžiečių pristatytu projektu „Pokyčiai“ ir nuoširdžiai palinkėjo jiems sėkmės.

Konferencijos pabaigoje LSŠA prezidentė dr. Vilija Lukošūnienė pasidžiaugė, kad įvyko šis renginys, kad mes galim susivienyti, galim būti, dirbti kartu, galim mokytis vieni iš kitų. G. Gedvilienė ir su liūdna, ir linksma gaidėle paminėjo, kad baigiasi savaitė - jau penktadienis, kad baigiasi 2013 m. suaugusių švietimo Savaitė. Ir pasidžiaugė, kad aš – Genutė esu LSŠA narė.

O kokia bus 2014 metų Savaitė?

Parengė Kauno skyriaus koordinatorė Vita Krivickienė ir LSŠA narė
Esmeralda Štyp

INFORMACIJA APIE AUTORIUS

Genutė GEDVILIENĖ – Vytauto Didžiojo universiteto Socialinių mokslų fakulteto Edukologijos katedros profesorė. Parengusi nemažai mokslinių publikacijų šalies ir tarptautiniuose mokslo leidiniuose. *Mokslinių interesų kryptys:* mokymo ir mokymosi paradigmos, mokymasis grupėse – kognityvinių ir socialinių gebėjimų tyrimai, Visaapimantis suaugusiųjų mokymasis. Darbovietės adresas: Vytauto Didžiojo universitetas, Socialinių mokslų fakultetas, Edukologijos katedra, Donelaičio g. 58, LT-44244, Kaunas, Lietuva. El. paštas: g.gedviliene@smf.vdu.lt

Margarita TERESEVIČIENĖ – Vytauto Didžiojo universiteto Socialinių mokslų fakulteto Edukologijos katedros vedėja, profesorė. Suaugusiųjų švietimo tematikoje dirba, tiria ir dėsto nuo Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo. *Mokslinių interesų kryptys:* Suaugusiųjų švietimas ir mokymasis, neformalus suaugusiųjų mokymasis, technologijomis grįstas mokymasis. Darbovietės adresas: Vytauto Didžiojo universitetas, Socialinių mokslų fakultetas, Edukologijos katedra, Donelaičio g. 58, LT-44244, Kaunas, Lietuva. El. paštas: m.tereseviciene@smf.vdu.lt

Elena TREPULĖ – socialinių mokslų daktarė, Vytauto Didžiojo universiteto Socialinių mokslų fakulteto Edukologijos katedros lektorė. Suaugusiųjų švietimo tematikoje dirba, tiria ir dėsto nuo 2000 m. Nuo 2004 m. dirba nepriklausoma tarptautine EK remiamų projektų eksperte. *Mokslinių interesų kryptys:* Suaugusiųjų švietimas ir mokymasis, technologijomis grįstas mokymasis. Darbovietės adresas: Vytauto Didžiojo universitetas, Socialinių mokslų fakultetas, Edukologijos katedra, Donelaičio g. 58, LT-44244, Kaunas, Lietuva. El. paštas: e.trepule@smf.vdu.lt

Asta BALČIŪNAITIENĖ – lektorė, Užsienio kalbų institutas, VDU. Adresas: Donelaičio g. 52, Kaunas, Lietuva. Tel: +370 37 327845. Fax: +370 37 327845.
[a. balciunaitiene@ukc.vdu.lt](mailto:a.balciunaitiene@ukc.vdu.lt).

Nijolė PETKEVIČIŪTĖ – profesorė, Ekonomikos ir vadybos fakultetas, VDU. Adresas: S. Daukanto g. 28, Kaunas, Lietuva. Tel: +370 37327855. Fax: +370 37327857 .
n.petkeviciute@evf.vdu.lt.